

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจะนำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขที่สำคัญ
2. ระบบประกันสุขภาพในประเทศไทย
3. โครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขที่สำคัญ

1.1 ต้นทุน (Costs) สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1.1 ต้นทุนทางตรง (Direct Costs) เป็นค่าใช้จ่ายโดยตรงที่เกิดจากการให้บริการ ซึ่ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการที่คนไข้ต้องมาโรงพยาบาล ต้นทุนทางตรง อาจแบ่งย่อยออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

ก. ต้นทุนทางตรงจากการให้บริการทางการแพทย์ (Direct Medical Cost) เป็นต้นทุนที่เกิดจากการรักษาคนไข้โดยตรง ได้แก่ ต้นทุนค่าแรง (Labour Cost) ต้นทุนค่าวัสดุเครื่องมือใช้ (Material Cost) และ ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost)

ข. ต้นทุนทางตรงที่ไม่เกี่ยวกับบริการทางการแพทย์ (Direct Nonmedical cost) ต้นทุนชนิดนี้ไม่ได้เกิดจากการรักษาคนไข้โดยตรง แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นผลมาจากการเจ็บป่วยของคนไข้ และคนไข้ต้องเดินทางมาตรวจรักษาที่โรงพยาบาลจึงเป็นค่าใช้จ่ายที่คนไข้ต้องจ่ายเอง เช่น ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะ ค่าที่พักของญาติที่มาพร้อมคนไข้ เป็นต้น

1.1.2 ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Costs) เป็นต้นทุนที่มีได้เกิดจากการให้บริการโดยตรง แต่เป็นผลเนื่องมาจากการเจ็บป่วย เช่น

ประชาชนออกเงินซื้อบัตร 500 บาท ส่วนอีก 500 บาทนั้นรัฐจะเป็นผู้อุดหนุนให้ ซึ่งเงินที่รัฐสนับสนุนโครงการบัตรสุขภาพนี้ แต่ละปีคิดเป็นจำนวนเงินไม่น้อย กล่าวเฉพาะที่จังหวัดเชียงราย ในปีงบประมาณ 2537 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย ได้แจ้งขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนสำหรับบัตรสุขภาพ จำนวน 29,473 บัตร คิดเป็นเงินถึง 14.7 ล้านบาท

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเชิงเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข เพื่อวิเคราะห์หาต้นทุนงานบริการสาธารณสุข จึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะได้ข้อมูลหรือหลักเกณฑ์ ที่สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาทางเลือก และการตัดสินใจสำหรับการบริหารจัดการระดับต่างๆ ให้สามารถจัดสรรเงินและทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรม

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาต้นทุนการรักษาพยาบาลผู้รับบริการโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ ของสถานื่อนามัย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบการกระจายของต้นทุนการรักษาพยาบาลผู้รับบริการโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ ของสถานื่อนามัย ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์หาต้นทุน (Cost Identification Analysis) โดยมุ่งศึกษาเฉพาะต้นทุนทางตรง (Direct Cost) จากการให้บริการรักษาพยาบาลผู้รับบริการโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ ของสถานื่อนามัยจำนวน 7 แห่ง ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปีงบประมาณ 2537 ในทัศนะของผู้ให้บริการ (Provider Viewpoint)

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. ต้นทุนรวมการรักษาพยาบาลผู้รับบริการทั่วไป หมายถึง ทรัพยากรทั้งหมดที่ต้องใช้ในการให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้รับบริการทั้งหมดและประเมินเป็นตัวเงิน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สนใจเฉพาะต้นทุนทางตรงการให้บริการทางการแพทย์ ในมุมมองของผู้ให้บริการเท่านั้น ซึ่งได้แก่

1.1 ต้นทุนค่าแรงงาน (Labour Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายประเภท เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าสวัสดิการต่างๆ

1.2 ต้นทุนค่าวัสดุเครื่องใช้ (Material Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องใช้สิ้นเปลืองหมดไปในการดำเนินงาน ได้แก่ ค่ายาและเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุการแพทย์ ค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา และค่าวัสดุสำนักงาน

1.3 ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost) หมายถึง ต้นทุนเนื่องจากค่าเสื่อมราคา ประจำปีของ อาคารสิ่งก่อสร้าง ครุภัณฑ์การแพทย์ และครุภัณฑ์สำนักงาน

2. ต้นทุนต่อหน่วย หมายถึง ต้นทุนต่อหน่วยการรักษาพยาบาล อันได้แก่ มูลค่าทรัพยากร ทั้งหมดต่อการให้บริการรักษาพยาบาลจำนวน 1 ครั้ง ซึ่งหาได้จากการนำเอามูลค่าต้นทุนรวมการรักษาพยาบาลผู้รับบริการทั่วไป หารด้วยจำนวนครั้งการให้บริการรักษาพยาบาลผู้รับบริการทั่วไป

3. ต้นทุนรวมการรักษาพยาบาลผู้รับบริการโครงการประกันสุขภาพ หมายถึง มูลค่าทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ถือบัตรสุขภาพ ซึ่งหาได้จากการนำเอามูลค่าต้นทุนต่อหน่วยการรักษาพยาบาล คูณด้วยจำนวนครั้งการให้บริการรักษาพยาบาลผู้ถือบัตรสุขภาพ

4. ผู้รับบริการโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ หมายถึง ทุกคนในครัวเรือนที่ถือบัตรสุขภาพที่ใช้บริการด้านการรักษาพยาบาล จากสถานีนอนามัย ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในปีงบประมาณ 2537 (1 ต.ค.36 - 30 ก.ย.37)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. สามารถนำข้อมูลต้นทุนการรักษาพยาบาลผู้รับบริการ ในโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ ของสถานีนอนามัย ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มาปรับใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงในการจัดสรรเงินงบประมาณสนับสนุนโครงการประกันสุขภาพของจังหวัดเชียงราย

2. นำข้อมูลต้นทุนที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานบริการรักษาพยาบาลของสถานีนอนามัย ให้มีอัตราส่วนของต้นทุน ต่อประสิทธิผลต่ำสุด